

صندوق‌های پژوهش و فناوری غیر دولتی؛ گامی برای توسعه فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان

صندوق‌های غیردولتی پژوهش و فناوری با هدف ایجاد زمینه‌های مشارکت و سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی در عرصه فناوری و حمایت از پژوهش‌های کاربردی در کشور ایجاد شده‌اند. این صندوقها که ماده ۱۰۰ قانون برنامه سوم و ماده ۴۵ قانون برنامه چهارم توسعه کشور بستر قانونی ایجاد آنها را فراهم نموده است، ارائه خدمات مالی ویژه به کارآفرینان فناور و شرکت‌های دانش‌بنیان را بر عهده دارند. صندوق غیر دولتی پژوهش و فناوری توسعه فناوری‌های نوین، یکی از صندوق‌های پیشگام است که از سال ۱۳۸۶ و با مشارکت و حمایت پارک فناوری پردیس تاسیس گردید و در مدت نسبتاً کوتاه فعالیت خود توانسته است خدمات بسیار متنوع و منحصر بفردی را به شرکت‌های دانش‌بنیان این پارک و کشور ارائه نماید. این صندوق که بدلیل فعالیت در عرصه ارائه خدمات تخصصی فناوری، از اعضای پارک فناوری پردیس نیز بحساب می‌آید، مجوز فعالیت خود را از کارگروه مشخص شده در قانون دریافت نموده است. در این شماره، صحبت‌های مهندس سید روح‌الله میرامینی، مدیرعامل این صندوق در خصوص اهداف و خدمات قابل ارائه به فناوران و شرکت‌های دانش‌بنیان منعکس می‌گردد.

● **لطفاً در خصوص پیش‌زمینه و اهداف تاسیس صندوق توضیح بفرمایید.** مجوز تاسیس صندوق پژوهش و فناوری توسعه فناوری‌های نوین در اواخر سال ۸۶ از کارگروه هماهنگی ماده ۱۰۰ قانون برنامه سوم توسعه اخذ گردید و پس از حدود ۱۰ ماه کار کارشناسی جهت بررسی ابزارهای مالی و تدوین آیین‌نامه‌های مربوطه، کار عملیاتی صندوق از سال ۸۷ آغاز گردید. این صندوقها در ۴ حوزه اصلی فعالیت دارند. اولین خدمت صندوق‌های پژوهش و فناوری اعطای وام و تسهیلات به شرکت‌های دانش‌بنیان می‌باشد. بحث سرمایه‌گذاری خطرپذیر (VC) و اجازه صدور ضمانت‌نامه (همچون بانک‌ها) برای شرکت‌های دانش‌بنیان از دیگر خدمات این صندوق‌ها هستند. ● **صندوق‌های پژوهش و فناوری غیردولتی بر مبنای ماده ۱۰۰ قانون برنامه سوم توسعه کشور و آیین‌نامه اجرایی آن شکل گرفته‌اند. بر اساس ماده یادشده و همچنین ماده ۴۵ قانون برنامه چهارم توسعه، به دولت اجازه داده شد با سهام حداکثر ۴۹ درصدی در تاسیس این صندوق‌ها مشارکت داشته باشد و به این ترتیب دستگاه‌های اجرایی با بهره‌برداری سریع و قانونی از ابزارهای منعطف مالی این صندوق‌ها، خواهند توانست دستاوردهای پژوهش و فناوری مورد حمایت را به بازار نهایی معرفی نمایند.**

صرفه تر است. البته ما ادعایی نداریم که می توانیم کلیه مشکلات را برطرف کنیم، اما با توجه به جایگاه قانونی و اختیاراتی که برای صندوق تعریف شده و با توجه به تخصص و تجربه ای که در مواجهه با طرح های دانش بنیان در اختیار داریم، این ادعا را داریم که می توانیم راحت تر و منعطف تر (نسبت به بانک ها) با شرکت های دانش بنیان برخورد کنیم. ما به عنوان یک صندوق پژوهش و فناوری، پس از امکان سنجی های لازم، اخذ وثایق و تضامین را با توجه به شرایط خاصی که آن طرح دانش بنیان و مجری آن طرح دارد در نظر می گیریم و ممکن است وثیقه و یا تضمینی که برای شرکت در نظر می گیریم بسیار سهل گیرانه و یا منعطف باشد. به عنوان مثال موارد متعددی را داریم که صندوق پس از بررسی های لازم به این نتیجه رسیده است که به جای اخذ وثیقه ملکی از یک شرکت، سفته بپذیرد و یا در خصوص انعطاف در اخذ وثیقه، موردی بوده است که سند خودروی شخصی را به عنوان وثیقه قبول نموده ایم و یا اینکه می توانیم طلا، سهام شرکت های بورسی، اوراق مشارکت و یا سپرده سرمایه گذاری شرکت ها در بانک ها را نیز به عنوان وثیقه قبول نماییم. البته امیدواریم در آینده ای نزدیک بتوانیم حتی دانش فنی یک طرح دانش بنیان را پس از ارزشگذاری به عنوان وثیقه قبول نماییم.

یکی از مهمترین مباحث مطرح در حوزه فناوری، چرخه عمر نسبتاً کوتاه فناوری است. اگر فناوری و محصول مربوطه در زمان مناسب به بازار عرضه نشود، رقبای دیگر گوی سبقت را از آن شرکت دانش بنیان خواهند ربود. لذا مدل های مالی صندوق، این امکان را می دهد تا منابع بودجه عمومی دولتی در اختیار دستگاه های اجرایی، حداکثر تاثیرگذاری اقتصادی را داشته باشند. از آنجایی که صندوق از قانون تجارت تبعیت می کند، لذا می تواند منابع را بدون بروکراسی های معمول و در کمترین زمان به طرح های دانش بنیان ارائه نماید.

● آیا مزیت ویژه ای هم برای شرکت های عضو پارک فناوری پردیس دارید؟

با توافقی با پارک شده است، امکان ترمین مستحذات شرکت های عضو پارک، نزد صندوق فراهم گردیده است. اولویت ما در صندوق توسعه فناوری های نوین، حمایت از شرکت های دانش بنیان عضو پارک فناوری پردیس است و از آنجا که منابع ما به نسبت بانک ها محدود است و از طرفی این صندوق یکی از نهادهای وابسته به پارک فناوری می باشد، لذا بخش اعظم خدمات صندوق بر روی شرکت های عضو پارک فناوری پردیس متمرکز گردیده است. اما به لحاظ قوانین و مقررات بالا دستی محدودیتی نداریم و می توانیم به شرط دارا بودن منابع، خدمات صندوق را برای سایر شرکت های دانش بنیان فعال در کشور نیز ارائه دهیم.

● یکی از خدمات صندوق شما صدور ضمانت نامه برای شرکت ها با شرایط خاص است. این ضمانت نامه ها برای چه شرکت هایی و با چه

شرایطی صادر می شود؟

صدور ضمانت نامه یکی از ابزارهای حمایتی ما در صندوق است که می توانیم مثل سایر بانک های عامل، ضمانت نامه صادر کنیم. تاکنون برای ۷ شرکت دانش بنیان ضمانت نامه بانکی صادر کرده ایم.

همچنین این صندوق ها می توانند برای اینکه عرضه و تقاضای فناوری به راحتی صورت پذیرد، در نقش یک ضامن معتبر ظاهر شده و علاوه بر تضمین جبران خسارت های احتمالی، دغدغه فروشنده و خریدار محصول را از طریق تضمینی که انجام می دهند، رفع نمایند.

● ضرورت وجود این صندوق ها با وجود بانک ها و موسسات مالی دیگر در کشور چه بوده است؟

بحث پژوهش، فناوری و طرح های دانش بنیان نیازمند ادبیات خاصی است که متأسفانه تاکنون بانک های عامل کشور نتوانستند آن طور که باید، انتظار شرکت های دانش بنیان را از لحاظ تامین مالی برآورده نمایند. بانک ها به دلیل ساختار سنتی و عدم وجود تجربه حرفه ای در زمینه ارزیابی طرح های دانش بنیان (ریسک زیاد و فناوری جدید) نتوانسته اند ادبیات مشترکی را با مخترعین و صاحبان طرح های دانش بنیان ایجاد نمایند و در نتیجه عموماً آنها را شایسته دریافت تسهیلات بانکی تشخیص نمی دهند.

شروع فرآیند کارشناسی طرح ها از سوی بانک به این بستگی دارد که آیا متقاضی از نگاه بانک، مشتری خوبی است و سپرده یا گردش مناسبی در بانک دارد یا خیر؟ چنانچه بانک با فرد وارد تعامل شود و فرآیند کارشناسی را آغاز نماید، در فرآیند کارشناسی به جهت اینکه محصولات دانش بنیان جدید بوده و کارشناس بانک نمی تواند بازار محصول را ارزیابی نماید، بنابراین ریسک سرمایه گذاری در طرح را زیاد ارزیابی نموده و آن را برای منافع و منابع بانکی، خطرناک گزارش می کند و در نهایت طبق مصوبه اعتباری بانک، یا پرداخت تسهیلات به طرح مردود اعلام می گردد یا اینکه پرداخت تسهیلات به دریافت وثایق سنگین منوط می شود.

● با این اوصاف، صندوق برای این گروه شرکت ها چه مزیتی دارد؟

همانطور که می دانید به طور معمول شرکت های دانش بنیان به دلیل مبتنی بودن بر تحقیقات، هزینه بر هستند و معمولاً وثیقه و نقدینگی لازم برای در رهن قراردادن نزد بانک را ندارند. اگر هم وثیقه مورد انتظار بانک ها را ارائه نمایند، بهای تمام شده خدمات و محصولات به دلیل بالا بودن نرخ سود تسهیلات بانکی (عمدتاً به دلیل عقود مشارکتی)، بالا خواهد رفت که این موضوع در فضای رقابتی معمول، به صرفه نیست. به این ترتیب علیرغم وجود منابع بسیار در بانک ها، شرکت های دانش بنیان کشور نمی توانند از این منابع به نحو مناسب استفاده کنند. استفاده از ابزارها و خدمات مالی صندوق پژوهش و فناوری توسعه فناوری های نوین در این زمینه برای شرکت های دانش بنیان به

حرفه‌ای، متخصص و دارای تجربه در این زمینه استفاده نمودیم و در نهایت آیین‌نامه‌های آن را تهیه کردیم. هم‌اکنون نیز آمادگی داریم محصولات شرکت‌های عضو پارک فناوری پردیس را در قالب لیزینگ محصولات دانش‌بنیان ارائه دهیم. همچنین می‌توانیم این موضوع را در دستگاه‌های اجرایی متقاضی که می‌خواهند از یک طرح مشخص حمایت کنند و محصول آن شرکت را در بازار داخلی به فروش برسانند، فعال نماییم. به عنوان نمونه، ستاد ویژه توسعه فناوری نانو نخستین دستگاه اجرایی است که از این موضوع استقبال نموده و توانسته است یکی از محصولات دانش‌بنیان به نام دستگاه «کروماتوگرافی» را به صورت لیزینگ به بازار عرضه نماید.

ابزار لیزینگ صندوق هم‌اکنون به طور کامل اجرایی گردیده است و به نظر می‌رسد اگر این موضوع از سوی دستگاه‌های مرتبط با شرکت‌های دانش‌بنیان مورد توجه قرار گرفته و اطلاع‌رسانی شود، می‌تواند به صورت ملی و در سطح کشور اجرایی شود. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، وزارت بازرگانی و سایر سازمان‌های تابعه می‌توانند از مزایا و منافع لیزینگ طرح‌های دانش‌بنیان استفاده کنند.

● در بحث مشارکت مدنی و فروش اقساطی، صندوق چه اقداماتی انجام داده است؟

مشارکت مدنی هم‌اکنون در بانک‌های عامل در حال اجراست؛ ولی عملاً بانک‌های عامل در سود و زیان آن طرح وارد نمی‌شوند و به طور معمول نرخ مشخصی را در نظر گرفته و روی آن مشارکت می‌کنند. اگر شرکت ضرر دهد بانک از طریق وثایق اقدام می‌کند و در نتیجه باید گفت که بانک بصورت واقعی در سود و زیان ناشی از طرح شریک نمی‌شود. در مدل مشارکت مدنی صندوق، ما در سود و زیان

البته این ابزار مشکلاتی دارد، به طوری که پذیرش آن از سوی ذیحسابان دستگاه‌های اجرایی بدلیل عدم شفافیت مصوبات قانونی موجود، با مشکل روبرو می‌شود. در حال حاضر پیگیر رفع این مشکل از طریق مراجع ذیصلاح هستیم؛ ولیکن بسیاری از شرکت‌ها، نیازمند ضمانت‌نامه بانکی صادره از سوی یک بانک می‌باشند که ما این امر را توانستیم از طریق بانک‌های عامل، اجرایی نماییم و برای آنها ضمانت‌نامه صادر کنیم. یعنی شرکت را به بانک‌های مورد نظر معرفی می‌کنیم و صندوق به عنوان ضامن شرکت وارد عمل می‌گردد و تعهدات ناشی از صدور ضمانت‌نامه توسط بانک را می‌پذیرد و به این ترتیب دیگر لازم نیست منابع نقدی شرکت نزد بانک بلوکه شود. بانک می‌تواند با ۱۰ درصد آورده نقدی و مابقی سفته‌ای که با پشت‌نویسی صندوق از شرکت دریافت می‌نماید، ضمانت‌نامه مورد نظر را صادر کند. البته سقف تضمین و ضمانت‌نامه‌ای که توسط صندوق صادر می‌شود ۲۵۰ میلیون تومان است و مبالغ بالاتر نیاز به مصوبه هیأت مدیره صندوق دارد.

همچنین صندوق در خصوص ضامن شدن برای اخذ تسهیلات شرکت‌ها از سایر نهادهای مالی مانند بانک‌ها، موسسات اعتباری و سایر صندوق‌ها نیز آیین‌نامه‌ای دارد که به موجب آن اجازه دارد پس از بررسی‌های لازم، تسهیلات تا سقف ۲۰۰ میلیارد ریال را تضمین نماید. بدیهی است که برای جبران این ریسک نیز، حداقل ۱۰٪ مبلغ تسهیلات را به عنوان آورده متقاضی در نظر می‌گیرد.

● لیزینگ محصولات دانش‌بنیان، موضوع کاملاً بکر و جدیدی است که به عنوان یکی از خدمات صندوق مطرح شده است. مزیت این خدمت برای شرکت‌ها چیست و آیا تاکنون موردی از لیزینگ اجرایی شده است؟

در بررسی‌هایی که توسط صندوق توسعه فناوری‌های نوین صورت‌پذیرفت، متوجه شدیم که شرکت‌هایی که در عرصه لیزینگ فعال هستند، عمدتاً به سمت محصولاتی که دارای سند قابل‌ترهین هستند، می‌روند. یعنی در حال حاضر محصولاتی لیزینگ می‌شوند که دارای سند رسمی بوده، طول عمر بالایی دارند و قیمتشان پس از پایان دوره اسقاط نیز بالا است. شرکت‌های لیزینگ موجود بیشتر به سمت کالاهای سنتی و معمولی رفتند که خودرو را نیز می‌توان یک کالای سنتی دانست که معمول و رایج است. نتیجه بررسی‌ها این بود که ابزار لیزینگ می‌تواند با مزایای ویژه برای شرکت‌های دانش‌بنیان نیز کاملاً اجرایی باشد که این موضوع در شرکت‌های لیزینگ کشور مغفول مانده است.

در روند اجرایی این ابزار، صندوق می‌تواند محصولاتی را به صورت نقد از شرکت‌های تولیدکننده خریداری و بصورت اقساط در اختیار مشتریان قرار دهد. این امر از یک طرف باعث ایجاد نقدینگی در شرکت دانش‌بنیان می‌شود و به این ترتیب تولیدکننده می‌تواند با این نقدینگی به سمت توسعه و یا ایجاد محصول جدید گام بردارد و از طرفی با مزیت رقابتی که این مدل در مقابله با سایر کالاهای داخلی و خارجی مشابه ایجاد می‌کند، موجب فروش بهتر و سریعتر محصول دانش‌بنیان می‌گردد. همچنین لیزینگ محصولات دانش‌بنیان برای مشتری نیز مزیتی ایجاد می‌کند که می‌تواند محصول نهایی را به صورت اقساط به تملک خود درآورد. به این ترتیب صندوق توسعه فناوری‌های نوین با خرید نقدی محصولات از تولیدکننده و ارائه آن بصورت لیزینگ به مصرف‌کنندگان و خریداران، کمک می‌کند تا یک محصول دانش‌بنیان خیلی سریع و با یک مزیت رقابتی نسبت به سایر کالاهای داخلی رقیب و یا کالاهای خارجی وارد بازار مصرف گردد.

البته موضوع لیزینگ بحث کارشناسی زیادی نیاز داشت و ما از مشاوره افراد

شرکت‌های فعال در حوزه علم و فناوری مشارکت می‌کنیم و به این ترتیب اگر فعالیت یا طرح شرکتی منجر به شکست هم‌شود، صندوق زیان را در حد سهم خود می‌پذیرد و متقابلاً در سود شرکت نیز به نسبت سهم شرکت‌ها سهم می‌باشد. از آنجا که در این مدل، صندوق به صورت واقعی با شرکت مشارکت می‌کند و شریک متقاضی محسوب

می شود، لذا صندوق در جزئیات مسائل مالی آن طرح وارد عمل شده و سیاست های نظارتی خاصی را بر روی هزینه کرد طرح، اعمال می نماید. به خاطر این موضوع و با توجه به فرهنگی تجاری که در کشور حاکم است، شرکت ها تمایلی به استفاده از این ابزار ندارند. در کشور ما، شرکت ها بیشتر ترجیح می دهند تسهیلات دریافت کنند؛ زیرا با دریافت تسهیلات می توانند مستقل تر و آزادانه تر عمل کنند. به همین دلیل برای استفاده از ابزار مشارکت مدنی همیشه مقاومتی از سوی خود شرکت ها دیده می شود.

ابزار دیگری که در سیستم بانکی هم مرسوم است، بحث فروش اقساطی است. یعنی کالای مورد نیاز متقاضی برای تکمیل و توسعه طرح، توسط صندوق خریداری شده و صندوق آن را بصورت اقساط در اختیار متقاضی اصلی قرار می دهد. این روش بیشتر برای سرمایه در گردش استفاده می شود. لازم به ذکر است که مبلغ پیش فاکتور ارائه شده از سوی متقاضی، به دلیل رعایت نمودن شرایط عقد و به منظور نظارت بر هزینه کرد صحیح، در وجه سازنده کالا و یا تولید کننده مواد اولیه صادر می شود و تا کنون ۷ طرح دانش بنیان از این خدمت بهره مند شده اند.

● وقتی صحبت از فعالیت دانش بنیان و تجاری سازی دستاوردهای فناورانه به میان می آید، سرمایه گذاری خطرپذیر به عنوان جزء جدایی ناپذیر آن مطرح می شود. آیا صندوق در این زمینه هم فعالیت دارد؟

اتفاقا یکی از ابزارهایی که در کشور امکان گسترش زیادی دارد، موضوع سرمایه گذاری خطرپذیر است. بسیاری از شرکت های معروف دنیا مانند گوگل، یاهو و ... شرکت هایی هستند که از طریق مدل سرمایه گذاری خطرپذیر رشد کرده و توسعه یافته اند. در این مدل، مخترع یا صاحب فناوری به صندوق به عنوان صاحب سرمایه

باید یادآور شوم که مدل سرمایه گذاری خطرپذیر مدلی منحصر به فرد و قابل اجرا برای تجاری نمودن اختراعات و دستاوردهای پژوهش و فناوری می باشد؛ زیرا زمانی که شرکت جدید ایجاد می شود، مخترع دیگر نگران وثیقه و ضمانت های مرسوم بانک ها نیست و به این صورت دغدغه اصلی مخترعان رفع می شود. بدیهی است که مدت حضور صندوق در شرکت تازه تاسیس طولانی نخواهد بود و صندوق سهام خود را پس از ارزشگذاری، به صاحب اصلی طرح واگذار خواهد نمود. در این روش، مخترع، کل انرژی و وقت خود را صرف بحث های فنی طرح می کند و بدیهی است که این موضوع در کنار مشاوره های تخصصی و ابزارهای خدماتی صندوق موجب می شود که محصول خیلی سریع به بازار عرضه گردد. صندوق این آمادگی را دارد که کلیه درخواست های ارائه شده را مورد بررسی و ارزیابی قرار داده و در آنها مشارکت نماید. مخترعین و شرکت هایی که طرح های جدیدی دارند و می خواهند یا می توانند طرح خود را در قالب شرکت جدیدی ثبت نمایند، می توانند از این ابزار استفاده کنند.

● خرید تضمینی محصولات دانش بنیان، دیگر خدمتی است که در مستندات شرکت به چشم می خورد. آیا خدمتی که صندوق ارائه می دهد، با آنچه در بانک ها ارائه می شود متفاوت است؟

از جمله ابزارهایی که می شود آن را در مورد محصولات دانش بنیان پیاده سازی نمود و متأسفانه در بحث شرکت های دانش بنیان مغفول مانده، بحث خرید تضمینی محصولات دانش بنیان (سلف) است. بانک های کشور در بحث خرید تضمینی به سمت کالاهای سنتی رفته اند و فکر می کنم باید این قابلیت ایجاد شود تا بانک های عامل کشور، محصولات دانش بنیان را نیز در این مدل مد نظر قرار دهند. خرید تضمینی یا پیش خرید محصولات دانش بنیان به این معناست که صندوق توسعه فناوری های نوین به عنوان خریدار محصول، و صاحب فناوری به عنوان فروشنده محصول دانش بنیان، روی مشخصات و

می شود، لذا صندوق در جزئیات مسائل مالی آن طرح وارد عمل شده و سیاست های نظارتی خاصی را بر روی هزینه کرد طرح، اعمال می نماید. به خاطر این موضوع و با توجه به فرهنگی تجاری که در کشور حاکم است، شرکت ها تمایلی به استفاده از این ابزار ندارند. در کشور ما، شرکت ها بیشتر ترجیح می دهند تسهیلات دریافت کنند؛ زیرا با دریافت تسهیلات می توانند مستقل تر و آزادانه تر عمل کنند. به همین دلیل برای استفاده از ابزار مشارکت مدنی همیشه مقاومتی از سوی خود شرکت ها دیده می شود.

ابزار دیگری که در سیستم بانکی هم مرسوم است، بحث فروش اقساطی است. یعنی کالای مورد نیاز متقاضی برای تکمیل و توسعه طرح، توسط صندوق خریداری شده و صندوق آن را بصورت اقساط در اختیار متقاضی اصلی قرار می دهد. این روش بیشتر برای سرمایه در گردش استفاده می شود. لازم به ذکر است که مبلغ پیش فاکتور ارائه شده از سوی متقاضی، به دلیل رعایت نمودن شرایط عقد و به منظور نظارت بر هزینه کرد صحیح، در وجه سازنده کالا و یا تولید کننده مواد اولیه صادر می شود و تا کنون ۷ طرح دانش بنیان از این خدمت بهره مند شده اند.

● وقتی صحبت از فعالیت دانش بنیان و تجاری سازی دستاوردهای فناورانه به میان می آید، سرمایه گذاری خطرپذیر به عنوان جزء جدایی ناپذیر آن مطرح می شود. آیا صندوق در این زمینه هم فعالیت دارد؟

اتفاقا یکی از ابزارهایی که در کشور امکان گسترش زیادی دارد، موضوع سرمایه گذاری خطرپذیر است. بسیاری از شرکت های معروف دنیا مانند گوگل، یاهو و ... شرکت هایی هستند که از طریق مدل سرمایه گذاری خطرپذیر رشد کرده و توسعه یافته اند. در این مدل، مخترع یا صاحب فناوری به صندوق به عنوان صاحب سرمایه

باید یادآور شوم که مدل سرمایه گذاری خطرپذیر مدلی منحصر به فرد و قابل اجرا برای تجاری نمودن اختراعات و دستاوردهای پژوهش و فناوری می باشد؛ زیرا زمانی که شرکت جدید ایجاد می شود، مخترع دیگر نگران وثیقه و ضمانت های مرسوم بانک ها نیست و به این صورت دغدغه اصلی مخترعان رفع می شود. بدیهی است که مدت حضور صندوق در شرکت تازه تاسیس طولانی نخواهد بود و صندوق سهام خود را پس از ارزشگذاری، به صاحب اصلی طرح واگذار خواهد نمود. در این روش، مخترع، کل انرژی و وقت خود را صرف بحث های فنی طرح می کند و بدیهی است که این موضوع در کنار مشاوره های تخصصی و ابزارهای خدماتی صندوق موجب می شود که محصول خیلی سریع به بازار عرضه گردد. صندوق این آمادگی را دارد که کلیه درخواست های ارائه شده را مورد بررسی و ارزیابی قرار داده و در آنها مشارکت نماید. مخترعین و شرکت هایی که طرح های جدیدی دارند و می خواهند یا می توانند طرح خود را در قالب شرکت جدیدی ثبت نمایند، می توانند از این ابزار استفاده کنند.

● خرید تضمینی محصولات دانش بنیان، دیگر خدمتی است که در مستندات شرکت به چشم می خورد. آیا خدمتی که صندوق ارائه می دهد، با آنچه در بانک ها ارائه می شود متفاوت است؟

از جمله ابزارهایی که می شود آن را در مورد محصولات دانش بنیان پیاده سازی نمود و متأسفانه در بحث شرکت های دانش بنیان مغفول مانده، بحث خرید تضمینی محصولات دانش بنیان (سلف) است. بانک های کشور در بحث خرید تضمینی به سمت کالاهای سنتی رفته اند و فکر می کنم باید این قابلیت ایجاد شود تا بانک های عامل کشور، محصولات دانش بنیان را نیز در این مدل مد نظر قرار دهند. خرید تضمینی یا پیش خرید محصولات دانش بنیان به این معناست که صندوق توسعه فناوری های نوین به عنوان خریدار محصول، و صاحب فناوری به عنوان فروشنده محصول دانش بنیان، روی مشخصات و

● **گزینه دیگری به نام تضمین گارانتی هم در فهرست خدمات صندوق دیده می‌شود. این خدمت چیست؟**

بسیاری از تولیدکنندگان محصولات خود را گارانتی می‌کنند و مسئولیت جبران خسارات را برای مدت مشخصی می‌پذیرند. بسیاری از شرکت‌های دانش بنیان در جامعه شناخته شده نیستند. لذا صندوق می‌تواند از اعتبار خود برای تضمین گارانتی محصولات دانش بنیان اقدام نماید، بدین معنی که صندوق اجرایی شدن گارانتی محصول را تضمین نماید. در این صورت اعتبار محصول از نگاه شرکت‌ها و مصرف کنندگان افزایش می‌یابد و مشتری با خیال آسوده‌تری این محصول را خریداری می‌کند. البته این مطلب برای مسئولیت‌های مترتب بر یک محصول دانش بنیان نیز قابل تعمیم می‌باشد؛ بدین معنی که صندوق مسئولیت‌های ناشی از یک محصول را تا سقف خاصی تضمین می‌نماید.

صندوق توسعه فناوری نوین در این مدل، مسئولیتی را در قبال یک شرکت می‌پذیرد و اعلام می‌نماید که اگر شرکت به تعهد خود پایبند نبود، جبران خسارت می‌نماید. صندوق نیز مسئولیت خود را در مقابل گارانتی مربوطه بیمه می‌نماید. یعنی در زمان تأیید گارانتی محصول شرکت، کارشناس بیمه حضور دارد و این گارانتی بیمه می‌شود و این امر بصورت مضاعف باعث می‌گردد تا برند بیمه نیز در کنار یک محصول داخلی با دانش بومی، قرار بگیرد. بحث تضمین گارانتی و در عین حال بیمه نمودن آن با بیمه‌های موجود در کشور نهایی شده است و با چند شرکت دانش بنیان هم مذاکراتی انجام شده و به دنبال این هستیم تا این شرکت‌ها با پرداخت حق بیمه‌ای ناچیز - که عمدتاً هم می‌توانند آن را از مصرف کننده نهایی دریافت نمایند- محصولات دانش بنیان خود را بیمه نمایند. از جمله مزایای تضمین گارانتی محصولات دانش بنیان اینست که مزیت ویژه‌ای در بازار رقابت محصولات داخلی و خارجی برای فروشنده محصول ایجاد می‌شود؛ چرا که مصرف کننده معتقد است که این محصول توسط کارشناسان و متخصصان بیمه و صندوق توسعه فناوری‌های نوین مورد ارزیابی حرفه‌ای قرار گرفته و توانسته است استانداردها، معیارها و اولویت‌های آنها را کسب نماید؛ ضمن اینکه چنانچه به هر دلیل متحمل هزینه ناشی از عدم انجام تعهدات در برگه گارانتی محصول گردد، توسط صندوق توسعه فناوری‌های نوین و بیمه جبران می‌شود.

قابلیت‌های نهایی محصول به توافق می‌رسند و صندوق بهای آن را بصورت پیش خرید پرداخت می‌نماید. طبق قراردادی که مابین صندوق و تولیدکننده منعقد می‌گردد، ضمن پرداخت وجه، صندوق به تولید کننده وکالت می‌دهد تا بتواند محصولات خود را به خریداران بفروشد.

طبیعتاً خرید تضمینی، موجب حفظ بازار و مشتریان شرکت دانش بنیان می‌شود و این مزیتی رقابتی است. زیرا چنانچه محصول موجود نباشد، امکان دارد مشتری محصول را از سایر رقبای داخلی یا خارجی تهیه نماید. با این ساز و کار، شرکت دانش بنیان محصول را در انبار خود نگهداری می‌کند و به دلیل نبود محصول، مشتری را از دست نمی‌دهد.

● **آنچه در صندوق به عنوان تضمین فناوری مطرح می‌شود، چه امکانی را برای شرکت‌های دانش بنیان فراهم می‌کند؟**

یکی از اختیارات قانونی مندرج در اساسنامه مصوب هیأت محترم وزیران، تضمین فناوری است. یعنی صندوق می‌تواند یک فناوری و یا یک قرارداد منجر به فناوری را ضمانت نماید. به عنوان مثال شرکتی دانش بنیان قراردادی در زمینه ساخت یک محصول فناورانه دارد. همانطور که پیشتر نیز ذکر شد، تولید این محصول ریسک‌ها و خطرهای خاص خود را دارد؛ بالاخص در شرایطی که محصول فناورانه برای نخستین بار در کشور در حال تولید باشد. صندوق با استفاده از توانمندی شرکت‌های همکار مانند شرکت سنچس فناوری خاورمیانه در امور امکان‌سنجی و ارزشگذاری فناوری، می‌تواند ضامن حسن عملکرد این شرکت در مقابل کارفرما شود. بدیهی است که تولیدکننده نگران دانش فنی است که مبادا از آن سوء استفاده شود و از طرف دیگر ممکن است خریدار نقدینگی کافی را نداشته باشد و یا انگیزه کافی برای خرید این محصول فناورانه را نداشته باشد؛ لذا برای ایجاد انگیزه می‌توان بخشی از هزینه‌های طرفین را از طریق اعطای مشوقهای مالی کم کرد و یا برای حل مشکل تأمین نقدینگی خریدار فناوری، می‌توان از مدل لیزینگ استفاده نمود. ضامن شدن صندوق باعث تسریع عقد قرارداد با دستگاه‌های اجرایی می‌شود که خود یک مزیت نسبت به گذشته ایجاد می‌نماید. همکاران ما در صندوق در حال تدوین آیین‌نامه‌های مربوط به این مدل هستند تا بتوانیم مدلی جامع برای تضمین فناوری به کشور ارائه کنیم.

ابزار لیزینگ می‌تواند با مزایای ویژه برای شرکت‌های دانش بنیان نیز کاملاً اجرایی باشد که این موضوع در شرکت‌های لیزینگ کشور مغفول مانده است

اصلاحیه

لازم به توضیح است در مورد مطلب انتشار یافته در نشریه ۲۴- زمستان ۸۹ تحت عنوان " حرکت به سمت خودکفایی در فناوری های صنعت نفت و گاز " که مصاحبه ای با آقای مهندس غنی زاده بوده است، ایشان نکاتی را در جهت تصحیح آن به این نشریه ارسال نموده اند که ضمن پوزش از ایشان و خوانندگان گرامی بابت این اشتباهات سهوی، این تصحیحات به شرح زیر در این شماره درج می گردد:

۱. نام ایشان "محمدباقر غنی زاده" می باشد که به اشتباه "محمد غنی زاده" درج گردیده است.
۲. شرکت مشاوران انرژی تهران فعالیت خود را از سال ۱۳۷۰ آغاز نموده است و از سال ۱۳۸۴ به عضویت پارک فناوری پردیس درآمده است.
۳. نام میدان سلمان به اشتباه میدان گچساران درج شده است.
۴. در پاراگراف مربوط به قراردادها لازم است به نکات زیر توجه گردد؛
 - مطالعه جامع میدان نفت سفید، شرکت مناطق نفت خیز جنوب، نظارت بر حفاری چاه شماره ۴ میدان گازی کیش، مطالعه و تهیه برنامه توسعه میدان نفتی دارخوین صحیح می باشند.
 - پاراگراف آخر بدین شکل تصحیح می گردد: " مشاوران انرژی تهران، شرکتی به همراه کارشناسان با سابقه شرکت پتروناس Petronas به نام Klenergy در مالزی تشکیل داده است. این شرکت در لیست شرکت پتروناس برای مناقصه های بین المللی پذیرفته و قرار داده شده است و برای همکاری در پروژه هایی در سودان و ترکمنستان از شرکت Klenergy دعوت به عمل آمده است.

● سایر خدمات صندوق در حوزه مالی و سرمایه گذاری چیست؟

صندوق بر اساس مصوبه هیأت محترم وزیران می تواند مانند بانک های عامل، وجوه اداره شده دستگاه های اجرایی را مدیریت کند؛ یعنی یک دستگاه دولتی واگذارکننده اعتبار به منظور پیشبرد اهداف سازمانی منابع خود را (که در قانون از آن با عنوان کمک های فنی و اعتباری یا وجوه اداره شده یاد می شود) در اختیار صندوق قرار می دهد و صندوق نیز بر اساس تفاهم فیما بین نسبت به توزیع اعتبار و اعطای تسهیلات از آن محل اقدام می نماید. مهمترین مشکل قانونی موجود در استفاده از این منابع عظیم بودجه عمومی، عدم شفافیت قوانین موجود و عدم ذکر عنوان صندوق های پژوهش و فناوری در قانون بودجه سالانه کشور یا آیین نامه مربوطه می باشد. ما هم اکنون در حال مذاکره و پیگیری این بحث از طریق معاونت حقوقی نهاد ریاست جمهوری به عنوان مرجع حل اختلافات دستگاه های دولتی هستیم.

در کنار کلیه ابزارهای مالی یادشده، یکی دیگر از خدمات مهم و قابل توجهی که می توانیم به دستگاه های دولتی ارائه نماییم، این است که خدمات مالی و کارشناسی صندوق اعم از لیزینگ، خرید تضمینی، وام، تسهیلات و ... در قالب یک بسته خدماتی در اختیار دستگاه های اجرایی قرار بگیرد و دستگاه ها فارغ از بروکراسی های دولتی می توانند در کمترین زمان ممکن به اهدافشان جامه عمل بپوشانند. در این مدل صندوق بعنوان کارگزار مالی دستگاه های اجرایی به صاحبان طرح و فناوریانی که توسط دستگاه های اجرایی معرفی می گردد ارائه خدمات می نماید. از فواید این مساله برای دستگاه های اجرایی می توان به افزایش سرعت ارائه خدمات، افزایش دقت در ارائه خدمات، تخصصی شدن ارائه خدمات، بررسی تخصصی طرح های متقاضیان و ... اشاره نمود.

● با این حجم گسترده خدمات که بعضاً منحصر بفرد هم هستند، صندوق باید عملکرد قابل قبولی داشته باشد.

عملکرد صندوق در حوزه ارائه تسهیلات از محل منابع داخلی تا سال ۸۹، ارائه تسهیلات به ارزش ۱۳ میلیارد ریال برای تجاری سازی ۲۳ طرح دانش بنیان بوده است. حجم قراردادهای صندوق از ۳/۵ میلیارد تومان در سال ۸۷ به ۳۲ میلیارد تومان در سال ۸۹ رسیده است. در حال حاضر ۲۱ قرارداد مختلف کارگزاری با دستگاه های اجرایی از جمله معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، شرکت ملی نفت ایران، پارک فناوری پردیس، ستاد ویژه توسعه فناوری نانو و سایر دستگاه ها منعقد شده است.

● در پایان چنانچه نکته خاصی باقی مانده است، مطرح بفرمایید.

من امیدوارم بر اساس ظرفیت های قانونی موجود مانند قانون نیم درصد پژوهش، موضوع جزء الف بند ۱۰۸ ماده واحده قانون بودجه سال ۹۰ که بر طبق آن صندوق های پژوهش و فناوری نیز مانند دانشگاه ها و مراکز پژوهشی می توانند طرف قرارداد دستگاه های اجرایی قرار گیرند و قانون حمایت از شرکت های دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری ها که طبق آن توجه ویژه ای به صندوق های پژوهش و فناوری گردیده است و به واسطه همکاری دستگاه های دولتی، بتوان در مسیر تجاری سازی فناوری ها و بومی نمودن دانش فنی در کشور مستعد اقدامات شایسته ای را به انجام رساند.

● در پایان از اینکه وقت خود را در اختیار این مصاحبه قرار دادید، سپاسگزارم.